

Illustratie Pavel Constantin

Binnen het IMF is een stille revolutie gaande. Nadelig voor het rijke Westen, goed voor de wereld, stelt **Stephan Richter**.

Het Westen raakt zijn loopjongen kwijt

De Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) verkeren in rustiger vaarwater dan eind jaren negentig. Destijds waren deze twee Washingtonse instellingen overal ter wereld voorwerp van krantenkoppen en kritiek, maar ook van een mondiale protestbeweging.

In de afgelopen tien jaar was de discussie over deze instellingen veelal gericht op een verruiming van het stemrecht voor de landen met opkomende markten, door een evenredige vermindering van het stemmen-aandeel van de 'rijke' wereld. Gelet op de economische dynamiek in de wereld is het de hoogste tijd voor deze aanpassing.

Terwijl deze strijd nog altijd tergend traag verloopt, komt uit het IMF het bericht van een echte inhoudelijke verandering naar buiten. De tijd is voorgoed voorbij dat het IMF uitsluitend diende als loopjongen van de rijke landen, in de eerste plaats de Verenigde Staten, en als handhaver van een economische rechtzinnigheid die zelfzuchtig gericht was op het Westen. De veranderingen tonen duidelijk dat de leiding van het fonds veel minder Amerikaans en Europees is geworden.

Voorop in deze strijd gaat de onderzoeksafdeling van het IMF. Daar

zijn de jongens van de oude school – ja, vooral mannen – en de regeringen van de rijke landen in gevecht met de nieuwe denkers, al is nota bene een deel van de meest visionaire, zelfs ketterse nieuwe economische denkbeelden afkomstig van een aantal Europese medewerkers.

Neem de recente aankondiging van de Federal Reserve om een nieuw stimulatiepakket te lanceren. Uit Amerikaans oogpunt is de grote geldinjectie bestemd om de economische groei – dus de werkgelegenheid – in eigen land te bevorderen.

Hiervan kan een nadelig effect uitgaan op de opkomende markten. Steeds ongeruster wordt de vraag gesteld of de Amerikaanse autoriteiten met hun beleid geen sprong in het duister wagen. De tijd is voorbij dat de landen van de opkomende markten zich zomaar schikten. Brazilië heeft de leiding van de verdediging op zich genomen. Dit zit veel Amerikaanse beleidsmakers niet lekker. Het is misschien niet verrassend dat dit land in de Amerikaanse media veel negatieve publiciteit heeft gekregen.

Zoals professor Kevin P. Gallagher van de Universiteit van Boston heeft vastgesteld, heeft het IMF een hele reeks rapporten uitgebracht die allemaal met een kritisch oog kijken

naar de uitstralende werking die de geldverruiming in de Verenigde Staten heeft op de economieën van de opkomende markten. Zo heeft het IMF geconstateerd dat een lagere rente in de VS de kans op een kapitaalstroom naar de landen met opkomende markten verhoogde. Ook heeft het verklaard dat deze kapitaalstroom kan leiden tot opwaardering van munten en zeepbellen. Hierdoor wordt de export van de opkomende markten duurder en wordt hun binnenlandse financiële systeem gedestabiliseerd.

Bovendien wint bij het IMF de opvatting terrein dat het ter bestrijding van deze problemen wellicht raadzaam is anticyclische kapitaalmaatregelen te nemen, zoals Brazilië, Taiwan en Zuid-Korea inmiddels doen.

Dit gaat in tegen de oude IMF-leer. Deze werd vooral vurig gevolgd in de tijd dat – voornamelijk in opdracht van het Amerikaanse ministerie van Financiën onder de ministers Rubin en Summers binnen de regering-Clinton – het evangelie werd gepredikt van onbelemmerde liberalisering van de kapitaalmarkt in opkomende economieën.

Een nog grotere ketterij is dat in een nieuw IMF-stuk wordt gesteld dat de last van aanpassingen misschien niet altijd meer zou moeten

worden opgelegd aan de ontvangende landen in het Zuiden, maar dat ook de landen in het Noorden, vooral de VS, de uitstroom van kapitaal zouden moeten reguleren.

De schare tegenkrachten wordt geleid door krachtige nieuwe stemmen, zoals Tharman Shanmugaratnam, minister van Financiën van Singapore en voorzitter van de IMFC, de machtige *policy steering committee* van het IMF, en zijn Braziliaanse collega Guido Mantega.

Voor deze machtige nieuwe spelers gaat de mondiale bestuurshervorming om veel meer dan alleen een verandering van het stemrecht in de leiding van het IMF en de Wereldbank en een praktische procedure om te komen tot een eerlijke en billijke verdeling van de lasten van aanpassingen in de wereldeconomie en de mondiale financiën. Zij willen dat de opkomende markten en ontwikkelingslanden niet altijd meer aan het kortste eind trekken.

Hoe we ook mogen denken over al-

le rapporten uit de ivoren toren van het IMF – daar komen op het ogenblik denkbeelden vandaan die tot voor kort in een te 'linkse' of onorthodoxe reuk zouden hebben gestaan.

Het is niet meer zo dat een grotere rol voor de landen uit het Zuiden simpelweg wordt tegengehouden omdat de leners het daarmee voor het zeggen zouden krijgen bij een instelling die terecht wordt geleid door de kredietverstrekkers. Er bestaan nu ook grote kredietverstrekkers buiten de 'rijke' wereld.

Als deze trendverandering doorzet, en daar wijst alles op, betekent dit een grote stap vooruit naar een beter wereldbestuur. Het is des te veelzeggender dat dit gebeurt op het terrein van de mondiale financiën, een bedrijfstak die zich gaandeweg geheel heeft gericht op de surrealistische in plaats van de reële economie.

Stephan Richter was adviseur van het IMF, is uitgever van *The Globalist* en verbonden aan *The Globalist Research Center*.